

[Kjær Rasmussen.]

forholdsvis lav, er denne, at man ikke vil skade sit avancement, men det er et spørgsmål om større solidaritet blandt alle de ansatte inden for handels- og kontorområdet.

Principielt er vi altså af den opfattelse, at åbningstiden bør være fri til gavn for forbrugerne, men vi vil dog også gerne understrege, at de ansattes problemer må ses i forhold til den arbejdsmarkedspolitik, som vi i øvrigt går ind for. Principielt fri åbningsret kædet sammen med forbedringer i arbejderbeskyttelseslovgivningen må vi anse for den bedste løsning for alle parter.

Hans Kjær: Handelsministeren bemærker i sin fremsættelsestale, at han for sit initiativ til en ny lukkelov har modtaget en del roser, men sandelig også mange tidsler, og man har her i debatten i dag også diskuteret handelsministerens motiver.

Jeg skal afstå fra buketter af såvel den ene som den anden art, men da jeg her vil motivere, hvorfor jeg ikke fuldt og helt kan støtte det foreliggende lovforslag, hvilket uvægerlig må give mit indlæg en kritisk dominans, finder jeg anledning til straks at give udtryk for, at jeg på ingen måde betvivler handelsministerens gode hensigter bag initiativet som et led i den mere generelle frigørelsesproces, som erhvervslovgivningen i en række forhold gennemgår i disse år.

Jeg har for så vidt også forståelse for, at man kan have den opfattelse, der er kommet til udtryk her i dag, at her er et område, hvor staten ikke behøver at udøve et formynderskab gennem lovgivning, men jeg må straks tilføje, at en sådan forståelse ikke ændrer den kendsgerning, at jeg ud fra mit kendskab til butikserhvervets vilkår på baggrund af 35 års praktisk fortsat finder en lukkelov nødvendig. Det er sagt, at lukkeloven er en beskyttelseslov, hvad jeg ikke kan være uenig i, men jeg finder, at der fortsat er behov for en sådan beskyttelseslov helt på linje med, at vi ikke kun fortsat oprettholder, men også udvider en række beskyttelseslove på andre områder for at undgå, at frihedsbegrebet kolliderer med mere generelle sociale og menneskelige hensyn, og jeg finder ud fra det, der er kommet frem i debatten i dag, at måtte gøre opmærksom på,

at butiksindehaverne også er en slags mennesker.

At dette også bør have vægt på dette område, må jeg betragte som anerkendt af handelsministeren, der jo ikke har haft udgangspunkt, heller ikke i den tidligere offentliggjorte skitse, i en fuldstændig ophævelse af lukkeloven, selv om et sådant forslag kunne synes mere konsekvent ud fra de synspunkter, som ministeren har fremført, synspunkter, som jeg altså ikke deler.

I en tid, hvor samfundet i øvrigt bevæger sig imod stadig kortere arbejdstid, må det i sig selv være betænkeligt at stille den del af befolkningen, der arbejder i butikserhvervet, ansatte som indehavere, over for en arbejdstidsforlængelse. Det tilsigter handelsministeren for så vidt heller ikke. Ministeren tror på, at resultatet blot ville være en omlægning af arbejdstiden, og det er jo en tro, jeg kan forstå at ministeren ikke står alene med, men jeg deler ikke denne tro. Ud fra det strukturmønster, der gælder i dette erhverv, er flerholdsdrift ikke mulig, i hvert fald ikke forenelig med bevarelse af den nødvendige, kvalificerede arbejdskraft.

Nu måtte butiksfolket selvsagt affinde sig med sin skæbne og det øvrige samfund med de uundgæelige konsekvenser, hvis samfundsmæssige interesser i øvrigt, derunder naturligvis også forbrugermæssige hensyn, nødvendiggjorde en generel udvidelse af åbningstiderne. Intet tyder dog derpå nu, og i hvert fald må en vurdering deraf også ske ud fra en helhedsbedømmelse af virkningerne, hvis man vil sikre sig imod uønskede resultater.

Det er rigtigt, at antallet af udearbejdende kvinder er i fortsat vækst, men man kan vel ikke se helt bort fra, at en betydelig andel af disse kvinder, derunder også sådanne, som man skatteteknisk kalder for medarbejdende, netop beskæftiges i handels- og servicefagene, og disse kvinder vil da få øgede vanskeligheder eller nok snarere foretrække at holde op eller skifte erhverv, hvorefter det er butikkerne og kunderne, der får de øgede vanskeligheder.

Man kan vel heller ikke se bort fra, at de øgede arbejdstidsforkortelser i andre erhverv tilsvarende øger indkøbsmulighederne, og man kan vel heller ikke se bort fra